

Posudek oponentky závěrečné práce

Vedoucí závěrečné práce: Mgr. Magdalena Novotná, Ph.D.

Oponent závěrečné práce: Mgr. Lucie Jakubcová Hajdušková, Ph.D.

Autor/ka závěrečné práce: Ing. Kateřina Šmídová

Obor: Učitelství pro 1. stupeň základní školy

Akademický rok: 2023/2024

Název práce: Pojď, já ti to ukážu – co nás spojuje, abychom se dobře chápali?

Obsah a cíl práce, věcné zpracování (teoretické a metodologické zakotvení, náročnost tématu, inovativnost, přínos práce, formulace závěrů)

Tématem práce je začleňování dětí s odlišným mateřským jazykem do třídního kolektivu prostřednictvím výtvarné výchovy. Konkrétně autorka v práci popisuje výtvarnou řadu, kterou realizovala během jednoho školního roku ve třetí třídě ZŠ a s jejíž pomocí se snažila dosáhnout začlenění čtyř ukrajinských dívek do dětského kolektivu.

V teoretické části práce si s oporou v odborné literatuře autorka vytyčila relevantní klíčové pojmy, které vystihují zkoumanou problematiku. Přehledně a s poučeným nadhledem uvádí do jejich spletité sítě, reflektuje vazby mezi pojmy a formuluje argumenty vysvětlující a opodstatňující její pedagogické jednání, plánování a realizaci výuky. Na teoretickou část navazuje praktická, kde autorka představuje výzkumnou kvalitativní sondu a realizovanou výuku, která je jejím jádrem. Autorka pro svoje zkoumání vybírá vhodné výzkumné prostředky a formuluje srozumitelné výzkumné otázky, jednu hlavní: *Jaký potenciál mají umělecké postupy výtvarné výchovy v začleňování ukrajinských žáků, kteří přicházejí do třídy bez znalosti českého jazyka?* A čtyři dílčí rozvíjející otázky: *1) Jak výtvarné aktivity podporují začlenění ukrajinských žáků do třídního kolektivu a školní komunity? 2) Čím rozvíjí výtvarné aktivity empatii a vzájemné porozumění? 3) Jak vést transkulturní dialog v hodinách výtvarné výchovy? 4) Jaké výtvarné aktivity je vhodné navrhnout?* Data sbírala pomocí pozorování a vedení pedagogického deníku, kolekce a archivace dětských výtvarných prací, individuálních polostrukturovaných rozhovorů a pomocí tzv. fokusních skupin a záznamů verbálních výpovědí žáků. Analýza dat byla provedena metodou zakotvené teorie, autorka postupně realizovala tři fáze kódování a identifikovala 4 centrální kategorie: *problémy, podpora, očekávání a pocity*, které vizualizovala pomocí pojmové mapy. Poslední fáze zakotvené teorie, formulace příběhu, je náročným výzkumným úkolem. Autorka se v této fázi vrací k hlavní výzkumné otázce a pomocí těchto čtyř pojmů na ni postupně formuluje odpověď (str. 43 – 46), přičemž přehnaně nezobecňuje, ale funkčně popisuje a vysvětluje reálnou pedagogickou situaci a zkušenost. V závěru práce se autorka vrací k dílčím výzkumným otázkám a formuluje svoje odpovědi, v diskuzi pak tematizuje problémy a úskalí svého výzkumu a výuky. Práci považuji za podnětnou a přínosnou, zvolené téma je jednoznačně náročné.

Struktura práce (členění kapitol, logická provázanost)

Práce je jasně strukturovaná a přehledná, kapitoly na sebe logicky navazují.

Správnost citace a odkazů na literaturu, grafické, formální a jazykové zpracování

Autorka cituje, odkazuje a uvádí zdroje podle bibliografické normy, práce je čtivá, občas se v textu vyskytl nějaký překlep, graficky je práce adekvátně zpracovaná.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji autorce tyto otázky:

- 1) Jaká rizika může mít „nahlížení na dítě skrze jeho tvorbu“?
- 2) V závěru práce zmiňujete problémy, kterým musí vyučující při začleňování dětí s odlišným mateřským jazykem do třídního kolektivu čelit. Které problémy považujete za obzvláště náročné a jaké podpory se Vám dostalo, nebo byste potřebovala?
- 3) Které další okolnosti přispěly k tomu, že můžeme Vámi formulovanou výtvarnou řadu pojímat jako vhodný nástroj pro začleňování dětí s odlišným mateřským jazykem do třídního kolektivu?